

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

30822
00-59

24 OCAK 2014

Sayı : 43728771-610.00- 342
Konu : 7/34892 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 10.12.2013 tarihli ve
KAN.KAR.BŞK.43452547-120.07-[7/34892]-154203-260434 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 17.12.2013 tarihli ve
31853594-610-2-6558-7014 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/34892 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :

1- Soru önergesine ilişkin cevaplar
(3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi :

- Başbakanlığa

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yüce-tepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 4DDJ-KDID-8ORP kodu ile yapılabilir.

sozdemir@kalkinma.gov.tr

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN 7/34892 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİYLE İLGİLİ CEVAPLAR:

Soru 1) Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2013 yılı Tüketici Fiyatları Endeksini belirlemek için başlattığı anket çalışması kapsamında Gazeteci Defne Samyeli'nin evine giden TÜİK görevlilerinin gazeteci Defne Samyeli'ye özel yaşamı ile ilgili sorular sordukları doğru mudur?

Cevap 1) TÜİK, Türkiye genelini kapsayacak şekilde ilk defa 1987, daha sonra da 1994 yıllarında "hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları anketleri" uygulamıştır. 2002 yılından itibaren ise her yıl düzenli olarak "Hanehalkı Bütçe Anketi" uygulamaktadır. Bu çalışmayla hanehalklarının tüketim alışkanlıkları, tüketim harcaması türleri ile mal ve hizmet harcamalarının çeşitliliği, hanehalkının sosyo-ekonomik özellikleri, hanehalkı fertlerinin çalışma durumları, hanehalkının toplam geliri, gelirin elde edildiği kaynaklar, vb. konular hakkında bilgiler derlenmektedir. Anketin temel amaçlarından biri ise Tüketici Fiyat Endekslerinde kullanılacak maddelerin seçimi ve temel yıl ağırlıklarının elde edilmesi ve yıllar itibarıyla güncellenmesidir.

Hanehalkı Bütçe Anketi'nde yer alan sorular, istatistiki tahminler üretmek amacıyla sorulmuş olup doğrudan özel yaşamla ilgili değildir.

Soru 3) Anket soruları arasında eve gelen misafire ne ikram edildiği, ikramlar için ne kadar harcandığı, nereden satın alındığı, ne kadara satın alındığı, ne miktarda alındığı, umumi WC'ye giderken ne kadar para harcandığı gibi soruların yer aldığı doğru mudur?

Cevap 3) Hanehalkı bütçe anketinin temel hedef değişkeni olan "tüketim harcaması" değişkeni kapsamında hanehalklarının anket ayı içinde yaptığı tüketim amaçlı tüm satın alımlar, kendi üretiminden tüketimi, çalışan fertlerin işyerinden elde ettikleri mal ve hizmetler (aynı gelirden tüketim) ile hanehalkının hediye/yardım etmek amacıyla satın aldığı tüm mal ve hizmetler yer almaktadır. Dolayısıyla tüketime konu olan içinden ipliğe binlerce madde anket kapsamındadır; hanehalkı bu maddelerden herhangi biri için harcama yapmışsa ankete dahil edilmektedir.

TÜFE'de yer alacak mal ve hizmetlerin belirlenmesinde temel veri kaynağı olarak hanehalkı bütçe anketinin kullanıldığı diğer ülkelerde olduğu gibi; derlenen harcama bilgileri, harcama maddesinin adı, cinsi, miktarı, toplam değeri ve alış verişi yeri ayrıntısındadır.

Soru 2) Gazeteci Defne Samyeli'nin özel yaşamı ile ilgili soruları cevaplamayacağını söylemesinden sonra TÜİK tarafından Defne Samyeli'ye 923 TL para cezası uygulanmış mıdır?

Soru 4) TÜİK vatandaşlarımıza özel yaşamlarına dair sorular sorma hakkını nereden bulmaktadır?

Soru 5) TÜİK'e vatandaşlarımıza özel yaşamla ilgili sorular sorma yetkisi hangi kanunla verilmiştir?

Cevap 2, 4, 5) TÜİK 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren, bu Kanunda görev tanımları yapılmış, resmî istatistiklerin üretilmesinden ve koordinasyonundan sorumlu bir kamu kurumudur.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun 7. maddesinde; Kurumun, görev alanına giren konularla ilgili sayım ve araştırmalarda, istatistik üretimi için gerekli gördüğü her türlü ortamdaki veri ve bilgiyi, tüm istatistiki birimlerden, Başkanlıkça belirlenen şekil, süre ve standartlarda doğrudan isteme yetkisine sahip olduğu hükme bağlanmıştır. Kurum, gerektiğinde verilen veri veya bilgilerin doğruluğunu araştırmaya, kontrol etmeye, ilgililerden ek bilgi ve belge istemeye de yetkilidir.

Anılan Kanunun 8. maddesinde ise istatistikî birimlerin, ülkenin ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim, teknoloji ve ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki resmi istatistikleri üretmek üzere, Anayasa'da belirlenen temel haklar ve ödevler çerçevesinde, kendilerinden istenen veri veya bilgileri, Kurumun belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "İdarî para cezaları" başlıklı 54. maddesinin ikinci fıkrasında da; Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı veya kurum ve kuruluşlar tarafından Resmî İstatistik Programı kapsamında istenen bilgileri, geçerli bir mazereti olmaksızın belirlenen şekil ve sürede vermeyen veya eksik veya hatalı verenler, bir kereye mahsus olmak üzere uyarılarak yedi gün içerisinde bilgileri vermeleri veya eksik ve hataları gidermelerinin istenileceği, bu uyarıya rağmen, bilgileri hiç vermeyen veya talep edildiği hâlde eksikleri gidermeyen ve hataları düzeltmeyen gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerinin organ ve temsilcileri hakkında, fiilin;

a) Hanehalkı veya bireylerle yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda beşyüz (2013 yılı için 923) Türk Lirası,

b) Hane halkı veya bireyler dışında kalan diğer istatistikî birimlerle (işyerleri, şirketler vb.) yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda binbeşyüz (2013 yılı için 2195) Türk Lirası,

c) Sayımlarda işlenmesi durumunda ikibin (2013 yılı için 3714) Türk Lirası, idarî para cezası uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

TÜİK tarafından yukarıda anılan Kanun hükümleri uyarınca araştırmalara cevap vermeyen hane ve işyerlerine uygulanan idari para cezaları nedeniyle, ilgililer tarafından Mahkemelere başvurulması üzerine, bazı yerel Mahkemelerce Türkiye İstatistik Kanununun 8. maddesi ile 54. maddesinin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 5., 10., 11., 12., 13., 17., 19., 20., 24. ve 25. maddelerine aykırılığı iddiasıyla ve anılan Kanun hükümlerinin iptaline karar verilmesi talebiyle Anayasa Mahkemesine müracaat edilmiş ise de Yüksek Mahkemenin 12.10.2011 tarihli ve Esas: 2010/12, Karar: 2011/135 sayılı Kararıyla özetle; **"itiraz konusu kurullarla istatistiklerin kamu yararı için önemi dikkate alınarak bireylere mecburi ve ücretsiz kamusal bir külfet yüklenmiştir. Karşılaştırmalı hukukta da bazı ülkelerde bireylere istatistik amaçlı bilgi verme yükümlülüğü getirildiği görülmektedir. Modern bir devlette kamu hizmetlerinin planlanması ve kamu güvenliğinin sağlanabilmesi için bireylerin kendileriyle ilgili pek çok bilgiyi kamu otoritelerine verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu bilgilerin istatistik amacıyla toplanmış olması bilgi toplamayı kendiliğinden Anayasa'ya aykırı hale getirmez"** gerekçesiyle, 5429 sayılı Kanunun istatistikî birimlerin bilgi verme yükümlülüğü ve Kurumun idari para cezası uygulama yetkisine ilişkin bu hükümlerinin Anayasaya aykırı olmadığına karar verilmiştir.

Soru 6) TÜİK'in Tüketici Fiyatları Endeksi belirleme çalışması kapsamında yaptığı ankette yer alan sorular hangi bilimsel yöntemlerle hazırlanmıştır?

Cevap 6) Tüketici Fiyatları Endeksi sepetinde kapsanan mal ve hizmetlerin ağırlıkları, sürekli yapılan hanehalkı bütçe anketleri ile belirlenmektedir. Ankette hanehalklarına, hangi mal ve hizmeti satın aldıkları ve ne kadar harcama yaptıkları sorulmaktadır. Bu harcama verileri alınırken Hanehalkı Bütçe Anketi verilerine göre 1/1000 oranından daha fazla ağırlık alan tüm mal ve hizmetler endeks kapsamına alınmaktadır. Yapılan harcamaya göre sepette kapsanacak ürünlerin ağırlıkları hesaplanmaktadır. Dolayısıyla, sepette kapsanacak mal ve hizmetler ile bunların ağırlıkları bizzat hanehalkları tarafından belirlenmektedir. 2013 yılı Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) hesaplamalarında 437 ürün, 1083 ürün çeşidi kapsanmakta olup, 27500 işyeri ve 4252 konuttan her ay yaklaşık 375 000 fiyat derlenmektedir.

Hanehalkı bütçe anketinde ise Ülkemizin yapısal özelliklerini de yansıtabilecek şekilde; AB İstatistik Ofisi'nin (EUROSTAT) hanehalkı bütçe anketinin metodolojisi konusunda önerilerinin yer aldığı; kıyaslanabilir ve harmonize edilebilir nitelikte verilerin üretilmesini hedefleyen rehber kitap (*Household Budget Surveys in the EU: Methodology and Recommendations for Harmonisation*), anket metodolojisinin belirlenmesinde esas alınmaktadır:

Soru 7) 2013 yılında başlattığı belirtilen anket çalışması için seçilen kişilerin sayısı nedir?

Cevap 7) Yukarıda da belirtildiği gibi hanehalkı bütçe anketinin uygulaması 2013 yılında başlamamıştır. Anket, Türkiye genelini kapsayacak şekilde ilk kez 1987 yılında uygulanmış olup 2002 yılından itibaren ise her yıl düzenli olarak yürütülmektedir. Hanehalkı bütçe anketinin örneklem birimi kişi değil hanehalkıdır. 2013 anketinin toplam örneklem sayısı 13 248 hanehalkıdır.

Soru 8) TÜİK tarafından 2013 yılında para cezası uygulanan vatandaşlarımızın sayısı nedir?

Cevap 8) TÜİK'in yürüttüğü araştırmalarda 2 Ocak 2013 - 2 Aralık 2013 tarihleri arasında idari para cezası uygulanan tüzel kişi sayısı 62, gerçek kişi sayısı ise 32'dir

Soru 9) Vatandaşlarımızın uygulanan hukuksuz para cezaları iptal edilecek midir?

Cevap 9) TÜİK tarafından araştırmalara cevap vermeyen hane ve işyerlerine uygulanan idari para cezalarının hukuka uygunluk denetimi mahkemelerce yapılmaktadır. Bu kapsamda Kurum tarafından verilen idari para cezalarına karşı 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27 nci maddesine göre tebliğ tarihinden itibaren (15) gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemelerinde itiraz yolu açık bulunmaktadır.

Soru 10) Bu kişilerden kaç tanesi gazeteci, televizyon-radyo çalışanı, tiyatro, sinema ve müzik sanatçısıdır?

Cevap 10) Gerçek veya tüzel kişilerin idari kayıtlardan alınan bilgileri dışındaki tanınırlığı kendileri tarafından verilen bilgilerden temin edilmektedir. Bu nedenle anketi reddeden ve idari para cezası uygulanan gerçek kişi veya tüzel kişiliklerin tanınırlıkları bilinmediği için meslek ayrımı yapılamamaktadır.

Soru 11) İktidarınız TÜİK anketleri bahanesiyle gazetecilere ve sanatçılara karşı yeni bir gözdağı verme, fişleme operasyonu mu düzenlemektedir?

Cevap 11) Tüm dünyadaki ulusal istatistik ofislerinde olduğu gibi, TÜİK tarafından da olasılıklı örnekleme tekniklerine göre belirlenen hanehalklarıyla anket çalışmaları yürütülmektedir. Hanehalkı bütçe anketinin örneklem birimi hanehalkıdır. Örnek haneler, tabakalı iki aşamalı küme örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmektedir. İlk aşama örnekleme birimi olan blokların seçiminde kullanılan örnekleme çerçevesi, Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)'dir. UAVT kullanılarak öncelikle Türkiye genelinde her biri 100 hane içeren bloklar oluşturulmaktadır. Oluşturulan bu bloklardan araştırma tasarımına ve ölçülmek istenilen değişkene bağlı olarak hesaplanan örnek blok sayısı kadar blok tesadüfi olarak seçilmektedir. İkinci aşamada ise her bloktan örnek hanehalkları sistematik olarak seçilmektedir. Dolayısıyla örnek hanehalklarının belirlenmesinde kişilerin mesleği vb. bilgileri kullanılmamaktadır. Hanehalkı bütçe anketinden elde edilen tahminler de kişisel değil hanehalkı odaklı olarak hesaplanmaktadır.

Bu kapsamda 2013 yılı boyunca Türkiye genelinde her ay değişen 1104, yıl boyunca toplam 13248 hanehalkı, "örnek hanehalkı" olarak belirlenmiş ve anket uygulanmıştır.